

Европски лидери у четвртак увече су изабрали првог сталног председника Европског савета и високог представника ЕУ за спољну политику и безбедност.

На положај председника изабран је актуелни белгијски премијер Херман ван Ромпај, а за шефа дипломатије британска бароница Кетрин Ештон.

Аналитичари напомињу да су и Ештон и Ван Ромпај без много спољнополитичког искуства.

Британски премијер Гордон Браун је изјавио да је то двоје кандидата на самиту у Бриселу добило једногласну подршку 27 лидера Европске уније.

Лидерима 27 земаља чланица Европске уније било је потребно мање од 3 сата да се договоре ко ће их представљати на новоуспостављеним положајима предвиђеним Лисабонским уговором који ступа на снагу 1. децембра.

Не ради се о великим, звучним именима, што осликава, јављају дописници из Брисела, намеру европских лидера да реформисану Унију поведу релативно мало познати играчи.

Белгијски премијер Ван Ромпај био је први избор немачког канцелара Ангеле Меркел и француског председника Николе Саркозија зато што, како се оцењује, не представља опасност да их баци у засенак као што би то, рецимо, могао да учини Тони Блер од чије је кандидатуре у четвртак увече током вечере одустао британски премијер Гордон Браун.

Тиме је отворена шанса да Британији припадне други важан положај незваничног шефа дипломатије.

Ван Ромпај је, након што је именован за председника Европског савета, указао на заједништво у ЕУ:

"Наша Унија припада свакоме од нас и Европа би морала да буде предност сваке земље чланице. Такође, свака земља има сопствену историју, културу, свој начин на који функционише. Сви се ми можда крећемо ка истом циљу, али са собом носимо различит пртљаг."

С обзиром на то да је и важио за једног од главних кандидата, о белгијском премијеру се зна да је човек консензуса и компромиса.

Давида Лалманд, политички коментатор једне белгијске радио-станице, каже да је Ван Ромпај студирао филозофију и економију, да је повучен и да не воли да буде у центру пажње, као и да припада последњој генерацији политичара из доба када односи између Фламанаца и Валонаца у Белгији нису били толико лоши као данас:

"Белгијанци га воле зато што је успео да земљу врати на пут након велике политичке кризе која је трајала скоро годину и по дана. Мислим да он има таленат и то би требало да окупи свих 27 лидера Европске уније и натера их да седну за сто и договарају се."

Нови европски председник у четвртак увече је изјавио да је присталица проширења Уније и да земље могу да постану нове чланице уколико испуне нужне услове.

Та изјава протумачена је као одговор на тврдње да је он један од снажних противника уласка Турске у Унију, јер је пре пет година рекао како су "темељи Европе хришћански".

Зато не чуди што у Турској нису одушевљени избором белгијског премијера.

Онур Ојмен, посланик турског парламента из редова опозиције:

"Да будем сасвим искрен, нисмо баш жудели за оваквим избором, јер се господин Ван Ромпај својевремено успротивио чланству Турске из верских и културних разлика. Но, главни проблем је у томе што је због ставова Ангеле Меркел и Николе Саркозија, питање уласка Турске у Европску унију потиснуто из саме турске дипломатије која се окренула Блиском истоку. Ако Турска настави да се окреће од запада према истоку, то неће бити добро ни за Турску ни за Европску унију."

Проблеми спољне политике спадају у опис посла Кетрин Ештон, британске баронице која је до сада обављала функцију европског комесара за трговину.

Њен избор је значајан да би Британија, како је то нагласио председник Европске комисије Баросо, остала у срцу европског пројекта, а с обзиром на јак скептицизам који тим поводом постоји међу Британцима. Избор Ештонове важан је и што се на једном од две најбитније функције унутар Уније наша жена.

Џојс Квин је члан горњег дома британског парламента и пријатељица Кетрин Ештон за коју каже да је врло енергична, али не и агресивна, да воли да прича и да буде у друштву:

"Они који су је чули како у горњем дому парламента дебатује на тему Лисабонског уговора знају какви су њени квалитети. Мислим да је она тада одржала један од најбољих говора на тему Европе које сам чула. Показала је да је свесна важности Европске уније као целине, истовремено показујући знање и о детаљима компликованог и дугачког Лисабонског уговора."

Избором Кетрин Ештон испуњено је очекивање да положиј високог представника за спољне послове припадне неком ко заступа ставове левог центра. Како ван Ромпај важи за политичара десног центра, може се рећи да је постављањем њих двоје на најважније положаје унутар ЕУ остварена равнотежа.

(BBC)

